IVAN KOŽARIĆ

IVAN KOŽARIĆ

nove grafike

GALERIJA MIROSLAV KRALJEVIĆ
IPC INA-NAFTAPLIN, Šubićeva 29, ulaz iz Martićeve

Zagreb, 26. 9. - 13. 10. 1995.

CENTAR ZA KULTURU ČAKOVEC
Trg Republike bb

Čakovec, proljeće 1996.

UMJETNOST REDUKCIJE

U prirodi nalazimo sve što hoćemo, ali čovjek mora biti dostatno kultiviran da želi naći samo ono što je potrebno. *(A. Lhote)*

Ostalo je sačuvano jedno od najranijih grafičkih ostvarenja Ivana Kožarić, kojim i započinje ova zanimljiva izložba njegovih grafičkih listova: mali linorez, dimenzija 10 x 10 cm. Predstavlja, reklo bi se na prvi pogled, dva dječaka kako sjede na nekakvu uzvišenju. Njihovi su likovi ostvareni krajnje pojednostavljeno, potpuno reducirano, chiaro-scuro, „posno", s uklonjenom svakom deskriptivnošću, bez ikakvih detalja. Kada sam od Kožarića saznao da mu je to prva ili barem jedna od prvih grafika, koja k tomu donosi likove dječaka, pomislio sam da je možda posrijedi pokušaj prizivanja uspomena iz djetinjstva, kada je ljeto provodio u arkadičnu Komarovu u Banovini, odakle je podrijetlom.

Međutim, nakon pomnije analize, iako je, ponavljam, Kožarić tu sve vrlo škrto impostirao, učinilo mi se da sadržaj toga linoreza nema nikakve veze s Banovinom. Po načinu kako je autor postavio likove tih dviju muških osoba, po umrtvljenu, gotovo beživotnu položaju njihovih tijela, kao Dalmatincu odmah mi je bilo jasno da je u pitanju nešto „morsko". Kožarić je, učinilo mi se da čak pogađam i dio dana koji je pokušao fiksirati, nastojao „uhvatiti" ljetno raspoloženje dvaju dječaka koji sjede na morskoj hridi u trenutku kada sunce najžešće prži - u ranim poslijepodnevnim satima - pa u njihovim mlohavim tijelima nema snage ni da se bace u more, nego samo za siestu.

Kožarić je potvrdio da je uistinu posrijedi „marina": linorez je napravio 1946. godine u Lovranu, gdje je tada radio na restauriranju crkve.

Već je to djelce očitovalo kako je i njegovu grafičkom radu, koji, evo, upravo u Galeriji „Miroslav Kraljević" prvi put izložbom predstavlja javnosti - za koji je na 17. izložbi grafike iz 1992. godine dobio nagradu Kabineta HAZU i Prvu nagradu na izložbi „Eurograz '93 (Ostblick-Westblick)" održanoj 1993. godine u Grazu te kojom je ove godine predstavljao Republiku Hrvatsku na 21. međunarodnom grafičkom biennalu u Ljubljani - imanentno puno toga znakovita za njegovo kiparstvo, slikarstvo i crtež - u prvom redu mislimo na krajnji redukcionizam u izrazu, gotovo minimalizam.

Međutim, s izuzetno minimalnim sredstvima, duboko i autentično zaokupljen svojom idejom, kao što svjedoči taj mali linorez star pola stoljeća, Kožarić, možemo se uvjeriti i na ovoj izložbi, sa samo nekoliko poteza - precizno i jasno, energično i sigurno - ostvaruje maksimalnu vizualnu i uopće umjetničku poruku, bogatu u svom značenju.

„Isposnički" redukcionizam na jednoj i maksimalnost umjetničke poruke na drugoj strani, konstanta nazočna i u njegovu grafičkom opusu, datira od prvih Kožarićevih radova. To je jednostavno važan dio njegove svekolike umjetničke vokacije, koji će braniti i pred najvećim iskušenjima. Tako je, da spomenemo tu danas manje poznatu činjenicu, 1956. godine, kada je u senjskoj Katedrali Uznesenja Blažene Djevice Marije, radio svoj Križni put, iz postaje, koja se odnosi na Isusov susret s Poncijem Pilatom, jednostavno izostavio Pilata - on nije nazočan, ali je i te kako prisutan!

Od svih brojnih grafičkih tehnika današnjice Kožarić rabi najprije linorez, a poslije i suhu iglu i bakropis. Zašto? Uvažavao je te grafičke tehnike jer je kod njih uočio ona svojstva koja će najbolje i najizravnije slijediti njegovu likovnu zamisao. Možda ih je prigrlio i zato što - kompetentan i siguran - voli izravnost i spontanost, ne računa na mogućnost korekcije ni „uljepšavanja" što ih danas nudi uznapredovala tiskarska tehnologija.

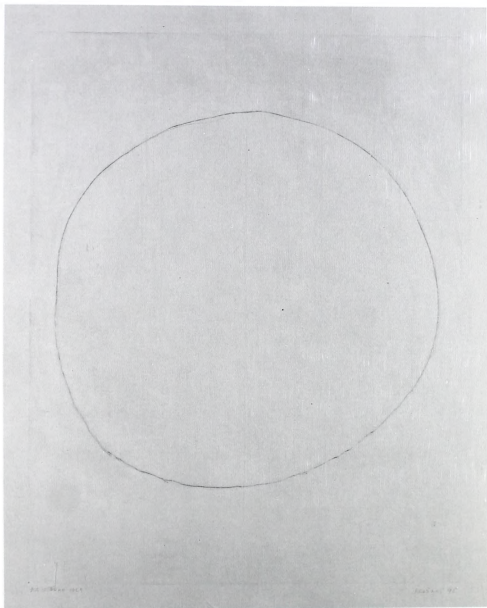
Osim toga, načelo eksperimentiranja, toliko znakovito za njegovo djelovanje, konstanta njegova stvaralaštva

(„Treba riskirati da bi se na pravi način išlo naprijed, da bi se našlo sebe"; „Zadržati kontinuitet neslaganja sa samim sobom"; „Svaki put ispočetka", samo su neke od zahtjevnih maksima kojih se ustrajno pridržava), možda se najbolje ostvaruje upravo u tim grafičkim tehnikama.
U hrvatskoj grafici i likovnoj umjetnosti uopće - a i to vrlo uvjetno - može se reći da je Kožarić najbliži umjetnicima bliskim estetici minimalizma. Međutim, recimo to na kraju, resi ga ekstremno individualizirani način rješavanja grafičkih problema, a u hrvatskoj grafici također malo gdje zamjećujemo toliku interpretativnu slobodu. Stoga ga je potpuno nemoguće vezati za postojeće klasifikacije u grafici uopće. U grafici je on svojevrstan presedan - nema predšasnika ni nastavljača.

Ivica Župan

ŽIVOTOPIS

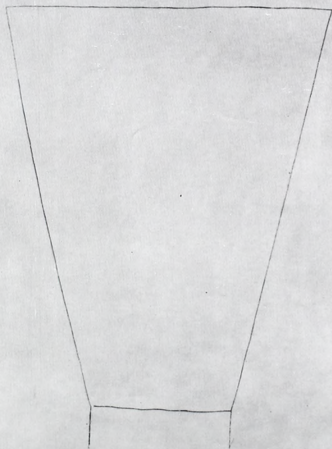
Ivan Kožarić rođen je 10. lipnja 1921. godine u Petrinji, kao četvrto od petoro djece u obitelji Josipa i Štefanije Kožarić, djevojački Osmec. Majka je kućanica s aktivnim sklonostima za glazbu i umjetnost, a otac je profesor hrvatskog i grčkog jezika i klasične filologije.
Osnovnu školu Kožarić polazi u Sisku, a gimnaziju u Zagrebu gdje se obitelj preselila 1931. godine. Kratko vrijeme pohađa Trgovačku akademiju. Nakon neuspjelog pokušaja da upiše slikarstvo na Akademiji likovnih umjetnosti, prelazi na Obrtnu školu na kiparski odjel kod prof. Vanje Radauša.
Kiparstvo na ALU studira 1943., a profesori su mu Frano Kršinić, Vanja Radauš i Antun Augustinčić.
Kolege s kojima se intenzivno druži, uglavnom slikari, su Ivo Dulčić, Marijan Jevšovar, Aleksandar Srnec, Ivo Kalina, Josip Vaništa, Ivan Švertasek i drugi.
Izlagati počinje 1953. godine. Prvu samostalnu izložbu ima 1955., a slijedeće tri realizira zajedno s Ivom Dulčićem u Zagrebu (1956.), Ljubljani (1957.) i Beogradu (1958.).
Osim na kraćim studijskim putovanjima u Italiji i Njemačkoj, 1969/60., Kožarić boravi nekoliko mjeseci u Parizu kao stipendist Fonda Moša Pijade. Ovdje, posredovanjem kritičara Jacquesa Lasaignea, koji ga osobito cijeni, surađuje s Galerijom Meguie čiji mu vlasnik otkupljuje više radova. Mogućnost da u tako povoljnim uvjetima ostane u Parizu i napravi europsku karijeru, Kožarić ne želi iskoristiti, već bježi od uspjeha i vraća se u Zagreb, gdje uskoro sklapa brak s Martom Jakovljević.
Početkom šezdesetih godina jedan je od članova kultne zagrebačke grupe *Gorgona* koja okuplja najmarkantnija imena suvremene hrvatske umjetnosti.
Osim na redovitim samostalnim nastupima Kožarić izlaže i na brojnim skupnim i koncepcijskim izložbama koje predstavljaju hrvatsku (ranije i jugoslavensku) umjetnost u zemlji i inozemstvu. Godine 1976. npr., izlaže na Bienalu u Veneciji, 1979. godine u Sao Paolu, a recentnije 1994. godine uz nekolicinu drugih umjetnika, kao središnja osobnost predstavljao je hrvatsku suvremenu skulpturu u Duisburgu.
Sudjelovao je na nekoliko kiparskih simpozija (Labin, Bochum...). Njegova djela nalaze se u mnogim privatnim zbirkama te u značajnim muzejima u zemlji i inozemstvu.
Kao autor zastupljen je u antologijama europske i svjetske moderne skulpture („La sculpture de sciecle", Michel Seuphor, 1959.; „Nouveau dictionnaire de la sculpture moderne", Fernand Hazan, 1970., itd.).
Više njegovih skulptura realizirano je u javnim prostorima a posljednja, *Prizemljeno Sunce*, postavljena je u Zagrebu, 1994. godine.
Kožarić je dobitnik brojnih nagrada za svoj rad. Svojom učestalošću posljednjih godina one prate njegovu pojačanu izlagačku aktivnost. Najnovija je Vjesnikova godišnja nagrada „Josip Račić", koju je dobio 1994. godine za izložbu „Atelijer Kožarić" u zagrebačkoj galeriji Zvonimir.
Osim kao stvaralac, Kožarić je aktivan i u društvenom organiziranju umjetničkog života. Kao član inicijativnog odbora, bori se za ostvarenje Hrvatskog muzeja suvremene umjetnosti, a od 1991. godine do danas predsjednik je Hrvatskog društva likovnih umjetnika.
Živi u Zagrebu.

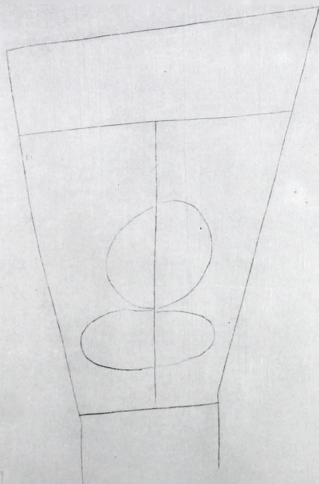

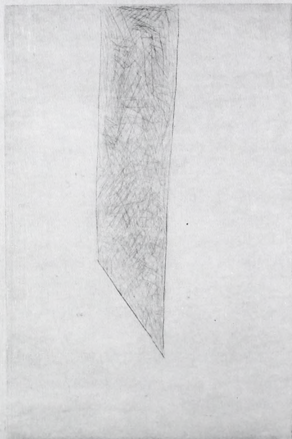
E.A. [illegible]

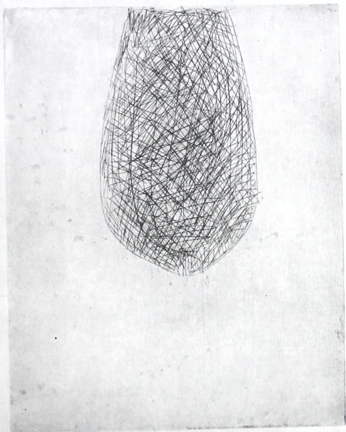
[illegible]

SAMOSTALNE IZLOŽBE

1955. Zagreb, Muzej za umjetnost i obrt (Stančić, Vaništa, Ivančić, Michieli, Kožarić)
1956. Zagreb, Salon ULUH (Dilčić, Kožarić)
1957. Ljubljana, Jakopičev paviljon (Dulčić, Kožarić)
1958. Beograd, Salon ULUS (Dulčić, Kožarić)
1962. Zagreb, Gradska galerija suvremene umjetnost
1966. Zagreb, Galerija Studentskog centra
Beograd, Galerija Doma omladine
Novi Sad, Salon Tribine mladih
1969. Zagreb, Galerja INEX
Zagreb, Galerija suvremene umjetnost
1971. Labin, Narodni muzej (Lah, Kožarić, Paradiso)
1972. Zagreb, Teatar &TD , Galerija „4 slike"
1973. Dubrovnik, Umjetnička galerija
Zagreb, Galerija Dramskog kazališta „Gavella"
1975. Zagreb, Galerija suvremene umjetnosti
Zagreb, Galerija Nova
Zagreb, Salon Schira
1976. Beograd, Salon Muzeja suvremene umetnosti
Zagreb, Galerija Izlog
1979. Zagreb, Galerija Spektar
1981. Köln, Kulturno-informativni centar SFRJ
1982. Zagreb, Galerija Instituta „Ruđer Bošković"
1984. Zagreb, Izložbeni salon Doma JNA
1986. Šibenik, Muzej grada Šibenika
Split, Galerija „ Protiron"
1987. Zagreb, Moderna galerija
1989. Beograd, Galerija Sebastijan
Varaždin, Galerija Sebastijan
1990. Dubrovnik, Galerija Sebastijan
Zagreb, Galerija AM-M14f/1-Z
Zagreb, Galerija Proširenih medija
1991. Zagreb, Galerija Proširenih medija
Zagreb, Galerija Forum
1992. Lyon, Galerie L'Ollave
Sisak, Galerija Sv. Kvirin
Čakovec, Galerija Arhgall
Zagreb, Kulturno-informativni centar, Teslina 16 (Novosel, Kožarić)
1993. Zagreb, Galerija Beck
Zagreb, Galerija Zvonimir
1994. Požega, Galerija Hajdarović
Dubrovnik, Galerija Kovačka 3, Klub Otok Zagreb, samostalna izložba u sklopu Petog triennala hrvatskog kiparstva, Gliptoteka HAZU
1995. Umag, Galerija Dante
Zagreb, Galerija „Miroslav Kraljević"

NAGRADE

1960. Zagreb, Nagrada grada Zagreba za skulpturu „Precizni mehanizam, 1959."
1962 Carrara, Biennale di sculptura, III premio Carrara
1968. Zagreb, 3. zagrebački salon, Nagrada za skulpturu
1970. Zagreb, 5. zagrebački salon, Nagrada za skulpturu
1973. Murska Sobota, 1. jugoslovanski biennale male plastike, Nagrada Radenske, Radenci
1978. Zagreb, 13. zagrebački salon, Izvedbena nagrada 13. zagrebačkog salona za skulpturu „Pjesnik Zagrebu"
1979. Zagreb, Likovna nagrada INA-79
1980. Zagreb, Godišnja nagrada „Vladimir Nazor"
1981. Zagreb, 16. zagrebački salon, Nagrada za skulpturu
Pančevo, 1. pančevačka izložba jugoslovenske skulpture, Nagrada
1984. Zagreb, 19. zagrebački salon, Nagrada za skulpturu
1987. Zagreb, 11. zagrebačka izložba jugoslavenskog crteža, Otkupna nagrada RSIZ-a za kulturu SRH
1989. Zagreb, 12. zagrebačka izložba jugoslavenskog crteža, Nagrada Republičkog komiteta za prosvjetu, kulturu, fizičku i tehničku kulturu za crtež
1991. Zagreb, Velika nagrada IV. triennala hrvatskog kiparstva
1992. 17. zagrebačka izložba grafike, Nagrada Kabineta grafike HAZU
1993. Graz, EuroGraz '93. Ostblick - Westblick, 1. nagrada
1994. Zagreb, Vjesnikova nagrada za likovne umjetnosti „Josip Račić"

REALIZIRANE SKULPTURE I AMBIJENTI U JAVNIM PROSTORIMA

1962. Zagreb, Kupalište „Mladost", SPOMENIK PALIM ŠPORTAŠIMA (uništeno)
1970. Labin, Dubrava, 1. Mediteranski simpozij u kamenu, ISJEČAK RIJEKE
1971. Zagreb, Trg m. Tita, PRIZEMLJENO SUNCE, (djelom uništeno, obnovljeno i postavljeno u Karlovcu, ponovno i potpuno uništeno)
1972. Zagreb, Strossmayerovo šetalište, SPOMENIK A. G. MATOŠU
1979/80. Bochum, 1. Bochumer Bildhauersymposium: Stadt und Bildhauerei, STABLO
1981. Portorož, Forma viva, PEJZAŽ
1983. Zagreb, Gajnice, Park skulpture, RUŽA VJETROVA
1992. Sisak, SPOMENIK A. G. MATOŠU
1992. Maribor, STABLO
1994. Zagreb, Bogovićeva ulica, PRIZEMLJENO SUNCE
Zagreb, Dom hrvatskih likovnih umjetnika, hodnik HDLU-a, BLJESAK

PROJEKTI INTERVENCIJA U URBANIM I DRUGIM PROSTORIMA

1960. REZANJE SLJEMENA - NEOBIČNI PROJEKT, fotomontaža, skulptura

1963. OBLIK PROSTORA, Mažuranićev trg, fotografija

1964. OBLICI PROSTORA, u parku kod Studentskog centra kao oznaka granice poplave, fotomontaže, modeli

1969. KUGLA U RAVNICI, fotomontaža, model - SKULPTURA L

1971. RAZNOBOJNE VRPCE IDU PREKO KUĆA, ulica N. Tesle, fotografije s crtežima
ZLATNO PROČELJE, u Praškoj ulici i ulici N. Tesle, fotografije s crtežima
RITMIČKI STUP, za Graz, crtež na fotografiji
LOKVE VODE, za Graz, crtež na fotografiji
DUGA, za Graz, crtež na fotografiji
ČEKAJUĆI TRAMVAJ..., u Frankopanskoj ulici, fotomontaža, modeli falusnih figurica u aluminiju

1972. NAZOVI JE KAKO HOĆEŠ, fotomontaža, modeli u fiberglasu i aluminiju

1973. LETAČ, u Vlaškoj ulici, fotomontaža, model u gipsu
BESKUĆNIK, u Medulićevoj ulici, fotomontaža, model u aluminiju
PROMATRAČ, na Splavnici, fotomontaža, model u aluminiju
SPOMENIK PIPNIČARKI, na uglu Ilice i Medulićeve, fotomontaža, maketa u gipsu.

IZLOŠCI

Izloženo je 12 grafika izvedenih tehnikom suha igla u razdoblju od 1992. do 1995. godine.

Izložbu omogućila INA-Industrija nafte d.d., Naftaplin, Zagreb
Izdavač: Galerija »Miroslav Kraljević« HKUD-a INA-Naftaplin
Za izdavača: Željko Tremac
Predgovor: Ivica Župan
Postav: Branko Franceschi
Fotoslog i tisak: INA-Naftaplin, Grupa za grafičku obradu
Naklada: 500 primjeraka

Voditelj galerije: Branko Franceschi

Savjet galerije: Darko Schneider, predsjednik, Marina Baričević, Josip Depolo, Želimir Koščević, Mirko Kovačević, Ljerka Njerš, Zlatan Vrkljan